

Albert Gusi: 'L'art no només s'ha de dipositar en un lloc, sinó que l'ha de reactivar'

Publicat per [Interacció](#) [1] el 03/12/2021 - 13:40



Amb motiu del curs 'Art i territori. Exemples de dinamització local', celebrat dins de l'Espai Claustre del CERC, hem entrevistat l'artista visual Albert Gusi, impulsor d'innombrables projectes que tenen el seu cor i la seva raó de ser en el territori, sovint en entorns ultralocals.

CERC: Per què és important vincular l'art al territori? Quines potencialitats poden desenvolupar els municipis a través de l'art?

Albert Gusi: Aquí no només hi ha la qüestió de la difusió, el fet de donar a conèixer un indret o un entorn amb què tenim un vincle relacionat amb el paisatge natural, sinó que hi ha també la mirada de l'art, de la pintura, de la gastronomia, de la fotografia, del cinema i de múltiples disciplines artístiques. Aquestes mirades dels nous creadors, de l'àmbit local i supralocal, ens poden permetre en primer lloc acostar-nos en aquest paisatge amb una motxilla nova, amb un context diferent i una manera alternativa de relacionar-nos amb aquest territori. I en segon lloc també ens permet descobrir-lo als qui vivim allí, i això ens el fa reconèixer des de noves perspectives. Cal, per tant, participar d'aquests territoris, encara que parlem de coses ultralocals. I també redescobrir-los en la veu dels artistes i creadors contemporanis.

De fet és ben diferent dur l'art a un lloc per exposar-lo que aconseguir que aquest art es vinculi de manera poderosa a un territori...

El que plantejo és que l'art no només s'ha de dipositar en un lloc, sinó que l'ha de reactivar, fent que sigui una cosa nuclear i que al seu voltant passin un munt de coses, expandint-se. I que el territori doni una mirada nova tant a la veu de l'artista com al projecte artístic o objectual. Hem d'entendre que les propostes artístiques tenen també un sentit en aquests paisatges on hi aboquem la nostra intervenció cultural. No tot val en qualsevol lloc. Cal treballar de manera que la gent, el territori i el paisatge siguin dinamitzadors i reactius d'aquelles obres i projectes.

Què diries a un municipi que vol que el seu paisatge tingui un vincle especial amb l'art? Quins passos hauria de fer aquest municipi?

Un és proposar-s'ho. El fet de proposar-s'ho ja és un primer pas. Si no pensem que en el nostre entorn podem endegar un projecte cultural de nivell, ja no anem més enllà. El segon pas és pensar que tenim mecanismes al voltant nostre que ens permetrien arribar a artistes, comissaris i col·lectius. Tots els paisatges són bons per poder-

hi fer projectes, però no tots els projectes són bons per adaptar-se a qualsevol paisatge. Per tant, hem d'entendre que en aquell municipi que es planteja dur a terme un projecte cultural, en el seu entorn més immediat, ja és un primer pas. Comencem-ho a executar tot pensant en els artistes, en la gent, en la proposta i les dates, en què tenim al nostre entorn, en els públics, les sales d'exposicions, les aules, o bé una cova o un prat... Cal determinar quins elements tenim i després començar-ho a teixir, tot plegat. Cal una bona producció, una bona comunicació i un bon servei educatiu. Si som capaços de treballar sobre aquests tres eixos, segur que sortirà un bon projecte.



Fotograma del projecte *Rememorar* (Anielle, Pirineu aragonès)

I quines condicions s'han de crear perquè un municipi atregui artistes i se situï en el mapa de les propostes artístiques innovadores?

Una de les coses que hem de tenir en compte és que totes les propostes siguin professionals. Avui dia, al 2021, no podem estar pensant en col·laboracions. Hi són i són importants, és cert. En un primer estadi poden ser-hi, i encara que no estiguin remunerades poden rebre alguna ajuda. Però hem de tendir a la professionalització, perquè des d'ella serà molt més fàcil créixer tots, no només els artistes, sinó el comissariat i el municipi que acull la proposta. Si tendim a la professionalització tot serà molt més fàcil. No vull dir que això hagi de caure en la mercantilització, o en la mercantilització de la natura. La natura és de tots. Però els municipis que es plantegin propostes artístiques i culturals potents i contemporànies, poden mirar propostes d'altres municipis i d'altres centres culturals. Cal dir que sovint tot és més fàcil del que ens sembla. Hi ha exemples per a tot. Hi ha propostes que, a tall d'exemple, poden néixer des d'una residència, i per tant no cal un festival o un gran projecte. Una residència pot acollir un artista, un músic, un poeta, un escultor o un cuiner. Tot això ens pot servir de plataforma

per plantejar propostes que a poc a poc facin bona saó en aquell entorn. Una residència artística és una bona manera de donar a conèixer un projecte, un territori i una obra d'art.



Xut des de la paret de l'aeri de Montserrat

No hi ha el perill de caure en el gremialisme? Al capdavant els artistes heu de treballar per viure.

És possible. Però llavors el propi municipi, o la gent responsable del festival o de la proposta artística, ha de saber donar cartes a tothom. Estem reivindicant que l'anella més propera on ha de recaure tot això és el públic, la gent d'aquell entorn, d'aquelles masies, d'aquella comarca. Cal fer aquesta tasca pedagògica de manera desacomplexada i explicar què fem, què proposem perquè arreli de mica en mica. I cal que la voluntat dels nostres municipis es basi en la continuïtat. Quan pensem en un equipament esportiu mai no pensem que serà només per a una temporada, sinó que volem que tingui continuïtat. Quan plantegem una deixalleria oberta de dilluns a dilluns, a totes hores, estem pensant en termes de continuïtat. En una biblioteca també pensem en continuïtat. Llavors hem de pensar en la continuïtat dels nostres projectes, encara que el que fem tingui un caràcter efímer i que sigui puntual. I això ens donarà seguretat a tots: als programadors, als artistes, al propi públic. Creem un calendari mental anual que ens digui que cada mes d'octubre o cada mes de març tindrà lloc una activitat determinada a casa nostra. Això és important, perquè establim propostes que podran arrelar-se.

Hi ha municipis petits que tenen un patrimoni natural, paisatgístic i literari enorme, però que no disposen de recursos. Quines energies cal mobilitzar, llavors?

Si no tenen recursos culturals potser els podem buscar en els naturals, per tal que els ajuts vinguessin d'altres departaments que no fossin els de cultura. Si plantegem un projecte en un prat o en un torrent potser des de Medi Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC). Diputació de Barcelona. Montalegre, 7. Pati Manning. 08001 Barcelona. Tel. 934 022 565



Ambient ens podran ajudar. Si fem un projecte que parla de reivindicar un entorn, potser podem buscar l'ajuda des de l'àmbit del turisme. Hem de conèixer les oportunitats que ens ofereixen les diverses administracions i fins i tot les fundacions privades o institucions que ben segur ens poden acompanyar en un primer estadi del projecte. Segur que si el projecte neix amb bona voluntat hi haurà artistes de tot tipus que estaran disposats a ajudar-nos i a col·laborar-hi. Les relacions humanes vénen també a partir de la confiança. Si no tenim recursos, busquem-los. Ensenyem les ermites, els murs de pedra, les barraques, ensenyem els llocs on pot tenir presència un projecte artístic. Siguem nobles amb els artistes però també amb la comissió que proposa el projecte. El fet de proposar-nos-ho, com dèiem anteriorment, ja és un gran pas. Si estem disposats que en el nostre paisatge més immediat es generi un projecte cultural, del tipus que sigui, busquem totes les eines per fer-ho possible.

Els espais naturals s'han massificat molt en aquests últims anys. Ets partidari de les restriccions o de la barra lliure?

Ara hi ha un ús i abús. ¿Què hem de fer quan des de diversos organismes estem suggerint que sortim de les nostres ciutats, a gaudir del Montseny, Montserrat, el Pirineu o el Montsant? I quan hi anem tots llavors hi ha un col·lapse. Ara a Fontalba ja no s'hi pot pujar, o bé hi ha una barrera per accedir-hi amb horaris, com al Montseny. Això és molt pervers. D'una banda estem dient que els espais naturals són indrets on tots ens hi podem oxigenar, però quan tots hi anem, aquells espais deixen de ser oxigen i es converteixen en una altra cosa. Des dels parcs i des de les administracions es col·labora en les dues direccions. Un cap de setmana estan recolzant i subvencionant una cursa que acaba convertint-se en una acte de masses, com que dies després prohibeixen l'accés al parc o el regulen per allí on el cap de setmana abans n'hi han passat milers. Fem-ho de manera que tots hi puguem participar-hi i no ens fem nosa. Potser sí que cal regular-ho d'una manera, perquè dins de cada parc o cada espai natural hi ha elements que s'han de preservar. Pensem també amb aquella ciutadania que viu a prop o dins d'aquells espais i que veuen i viuen el seu entorn des de diverses realitats: la de dilluns a divendres i la de divendres a diumenge. Sens dubte cal un equilibri, però tot plegat no deixa de ser pervers.

En alguns dels teus projectes, com el de Montsacopa o el de la pilota que baixa per la glacera de l'Aneto, sembla que reivindicis el teu cantó d'infant que juga. Creus que és important mantenir aquest costat de nen en l'art, i fins i tot en la gestió cultural?

Sí, i tant! Sobretot cal que ens plantejem els projectes de manera desacomplexada, perquè els topalls ja ens els trobarem per alguna altra banda. Aquests projectes beuen d'aquestes ganes de joc, de fer lúdic un entorn al qual tenim una certa reverència. En tots ells hi passo com un gat, no hi deixo cap petjada. La part del joc i de l'humor formen part del corpus artístics on em desenvolupo. Cada vegada més, penso que hem de generar projectes artístics que siguin com cartografies, que potser no acabin de passar mai, sinó que ens els imaginem allà on volem que passin.

Parla'ns una mica del projecte NYS. Castellbisbal, a priori, sembla allunyat dels paràmetres bucòlics d'allò que de vegades s'entén pel territori lligat a la natura. Hi ha una voluntat de reivindicar els indrets que no surten al mapa de la bellesa natural? Hi ha un orgull implícit de donar valor a la població?

NYS és un [projecte](#) [2] que busca justament això. El nostre entorn segurament era ben bonic, però a mitjans del segle XX s'ha transformat de manera radical. Allà on hi havia camps s'han fet autopistes, autovies i ponts. Hi ha hagut turons que han desaparegut. Els polígons han crescut, han portat feina, però també canvis i relacions diferents en els nostres municipis. I això no només passa a Castellbisbal, sinó que segur que en tota l'àrea metropolitana és així. Hem hagut d'ampliar escoles, Centres d'assistència primària, biblioteques i relacions. El nostre entorn ha canviat. També ho han fet les vies de comunicació i els accessos. Fins i tot ha canviat l'skyline de les nostres viles. Això ja no ho farem fora. Són petites ciutats amb la seva pròpia vida. Un polígon pot acollir quatre o cinc mil persones de dilluns a divendres. Molta més gent que un municipi que pugui estar al costat. Si bé no el reivindicuem, el polígon, sí que el posem com a protagonista de les coses que puguin estar passant. Per tant, cal fer un intent per tal que el món de la indústria no es miri la cultura d'esquena, i que el món dels artistes no es miri la indústria com una cosa aliena. Busquem aquesta simbiosi, aquestes sinergies, i que de cop i volta un projecte artístic pugui tenir lloc dins d'una nau industrial. I que un pintor pugui pintar uns contenidors d'uns



camions que voltaran per tota Europa. Donem-li la volta a tot això. Reivindiquem el polígon industrial com a espai de coneixement, però no només per a l'artista, sinó per a tota la classe treballadora. Quan portem un projecte de dansa contemporània dins d'una nau industrial, no estem parlant només de dansa contemporània, sinó que l'estem acostant a un públic que potser no s'ha plantejat mai que en el seu lloc de treball uns actors i actrius puguin ballar. I que potser allò que està passant un dia a la seva fàbrica l'impulsa a acostar-se a la temporada de dansa metropolitana a l'Hospitalet o quan fan el Deltebre Dansa. Tot això va molt més enllà.

Combines les arts visuals amb la faceta de gestor cultural i d'activista. Com aconsegueixes compaginar-ho? Et trobes sovint amb contradiccions?

Em trobo amb moltes contradiccions. Per mi són fonts o veus que s'ajunten en un gran dipòsit que porto a l'esquena. No puc separar la veu de la gestió cultural de la veu artística o de programador. Són mons que m'interessen i que no sabia separar. També el món de la docència i també la part de la comunicació són entorns en què la cultura neix i creix. Els intento dur a un equilibri emocional i laboral que m'ocupa moltes hores i que m'apassiona alhora. La cultura és d'aquelles coses magnífiques que els éssers humans ens podem donar entre tots. Quan parlem de coneixement, d'allò que hi ha al darrere de la cultura, és fascinant. ¿Quantes hores dedica un músic a preparar allò que durant una hora és capaç de transmetre'ns? Quan hi ha un poeta que recita damunt d'un escenari, ¿quantes hores s'ha passat aquell poeta per aconseguir la majestuositat del seu missatge i de les seves paraules? Això és impagable per a tots. La passió i les ganes de viure que ens transmeten és bestial. Quanta més cultura, més coneixement, més llibertat, més creativitat.

I per últim: ¿et preocupa no tenir una obra palpable i física que es pugui exposar als museus, no tant per la part audiovisual com pel relatiu als processos? ¿Com es poden mostrar i documentar de manera eficaç, per fer-los arribar a un públic més ampli, els processos artístics en què participes?

De vegades m'han preguntat això, com és que no deixo un residu artístic que pugui tenir una certa comercialització o que tingui un reflex en centres d'art, museus o col·leccions. Moltes de les meves peces són efímeres, passen en un moment concret en un indret. Les gaudeix molt poca gent. Però aquest testimoni visual, fotogràfic o audiovisual circula per museus, centres d'arts o exposicions. No tots els projectes acaben tenint aquest testimoni visual, tot i que d'altres sí que es poden comercialitzar físicament i acaben en format de llibre. No em preocupa en excés no tenir una obra, sinó que entre tots la puguem gaudir. Potser hem de buscar el mecanisme perquè l'obra definitiva no ho vehiculi o ho testimonii tot, sinó que hi hagi altres coses o elements, com l'art en el seu propi procés, que sigui un valor per se. La gent ens mira des de molts llocs i moltes maneres i té la capacitat de buscar-nos. I a partir d'aquí endavant les atxes.

Categories: Entrevista

Etiquetes: petits municipis

Etiquetes: medi rural

Etiquetes: paisatge

Etiquetes: creació

Etiquetes: administració local

Etiquetes: Castellbisbal

Etiquetes: desenvolupament

Etiquetes: arts plàstiques i visuals

Etiquetes: polítiques públiques



- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2021/12/albert-gusi-entrevista>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/news/2021/05/poligons-industrials-castellbisbal>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8798>